



| | |
|--|---|
| Onderwerp Kredieten vrijgeven vervangingsinvesteringen sportvelden jaarschijf 2019 en uitbreiding areaal Groei van Haarlem | |
| Nummer | 2018/670718 |
| Portefeuillehouder | Snoek, M. |
| Programma/beleidsveld | 1.1 Onderwijs en sport |
| Afdeling | JOS |
| Auteur | Termond, M. |
| Telefoonnummer | 023-5113474 |
| Email | mtermond@haarlem.nl |
| Kernboodschap | <p>Het college stelt de raad voor om een krediet van € 1.467.327 excl. btw beschikbaar te stellen voor de vervangingsinvesteringen van gemeentelijke bestaand areaal sportvelden voor 2019. Hiervan is € 394.531 excl. btw bestemd voor het vervangen van volledig afgeschreven conventioneel sportveldverlichting naar ombouw van duurzame led sportveldverlichting. Daarnaast zijn bij de topplaagrenovaties kunstgrasvelden gelden opgenomen voor het investeren in extra maatregelen om het verspreiden van rubbergranulaat naar de omliggende omgeving van de sportvelden tegen te gaan.</p> <p>Tevens stelt het college voor een krediet van € 1.396.000 excl. btw beschikbaar te stellen voor uitbreidingsinvesteringen buitensport gerelateerd aan de Groei van Haarlem en deze te dekken uit bij de Kadernota 2018 beschikbaar gestelde IP post 81.30 Binnen- en Buitensportaccommodaties jaarschijf 2019.</p> <p>Met het vrijgeven van deze kredieten worden op een milieubewuste en duurzame wijze bestaande sportvelden op de vereiste conditieniveaus gebracht en investeringen gepleegd anticiperend op de groei van de stad.</p> <p>De budget bevoegdheid voor het beschikbaar stellen van de kredieten bestaand areaal (IP 81.06 en IP 81.28) en voor nieuw areaal Groei inde Stad (IP 81.30) ligt bij de raad.</p> |
| Behandelaar voor commissie | <p>De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de eerstvolgende raadsvergadering.</p> <p>Op grond van de economische en financiële belangen van de gemeente (artikel 10, tweede lid aanhef en onder b van de Wet openbaarheid van bestuur) de voorlopig door het college opgelegde geheimhouding op grond van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet in zijn eerstvolgende vergadering te bekrachtigen voor de bijlage</p> |



1. Inleiding

In het Investeringsplan 2019-2023 (IP) zijn middelen beschikbaar voor vervanging van de toplagen van natuurgras- en kunstgrasvelden op gemeentelijke (buiten) sportcomplexen. Daarnaast is bij de Kadernota 2018 een krediet beschikbaar gesteld voor uitbreiding binnensport- en buitensport-accommodaties door Groei van Haarlem.

In dit voorstel wordt verzocht het krediet voor vervangingsinvesteringen bestaand areaal sportvelden (€ 1,4 mln.) en het krediet voor uitbreidingsareaal buitensport als gevolg van Groei Haarlem vrij te geven (€ 1,4 mln.). Er volgt nog dit eerste halfjaar een raadsvoorstel over de uitbreidingsinvesteringen binnensport als gevolg van de Groei van Haarlem.

Deze kredieten voor het bestaand en groeiareaal sportvelden (IP 81.06, IP 81.28 en IP 81.30) uit het Investeringsplan 2019-2023 voor de jaarschijf 2019 worden beschikbaar gesteld aan het college. Het betreffen IP posten met budgetbevoegdheid van de raad (categorie C investeringen).

Een inhoudelijke en financiële toelichting van de projecten worden respectievelijk in de bijlage A en geheime bijlage B ex art 25 Gemeentewet gegeven.

Met het vrijgeven van deze kredieten worden op een milieubewuste en duurzame wijze bestaande sportvelden op de vereiste conditieniveaus gebracht en investeringen gepleegd anticiperend op de groei van de stad.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. een krediet van € 1.467.327 excl. btw vrij te geven voor de vervangingsinvesteringen van bestaand areaal sportvelden voor 2019.
2. een krediet van € 1.396.000 excl. btw vrij te geven voor de investeringen uitbreidingsareaal sportvelden door Groei van Haarlem
3. op grond van de economische en financiële belangen van de gemeente (artikel 10, tweede lid aanhef en onder b van de Wet openbaarheid van bestuur) de voorlopig door het college opgelegde geheimhouding op grond van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet in zijn eerstvolgende vergadering te bekrachtigen voor de bijlage B behorend bij het raadsvoorstel.
4. de geheimhouding voor de bijlage B behorend bij het raadsvoorstel op te heffen na gunning van de werken

3. Beoogd resultaat

Op een milieubewuste en duurzame wijze bestaande sportvelden op de vereiste conditieniveaus brengen en anticiperen op de Groei van Haarlem met de ombouw van drie velden naar kunstgras (inclusief plaatsen verlichting). Milieubewust door het treffen van maatregelen om verspreiding van invulmateriaal naar omliggende omgeving tegen te gaan (verstoring bio diversiteit). Duurzaam door het vervangen van de (afgeschreven) conventionele sportveldverlichting door led verlichting.

4. Argumenten

4.1. Kredieten uit het Investeringsplan Sport sluiten aan op programmabegroting

Kredieten voor investeringen in sportaccommodaties dragen bij aan programma 1 'maatschappelijke participatie' binnen het beleidsveld Onderwijs en Sport om zo veel mogelijk Haarlemmers nu en in de toekomst (Groeï van de Stad) in de gelegenheid te stellen tot regelmatig te bewegen en te sporten (programmadoelstelling 1.1.3).

4.2 Sportaccommodaties belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur van de stad nu en in de toekomst

Voldoende en goed onderhouden sportaccommodaties zijn van essentieel belang voor het stimuleren van de sportparticipatie van de inwoners van Haarlem en het faciliteren van modern bewegingsonderwijs. Sport en bewegen bieden inwoners uit Haarlem mogelijkheden tot zelfontplooiing, een zinvolle vrijetijdsbesteding, een actieve deelname aan de samenleving en het bevorderen van gezondheid. Sportaccommodaties zijn dan ook een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur.

De raad heeft met de Motie Voorzie(ningen in) de toekomst van 13 oktober 2016 gevraagd om in het kader van de Groei van Haarlem ruimte en geld te reserveren voor voorzieningen op het gebied van schoolgebouwen, sport, spelen, cultuur en verenigingsleven. Met het Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018 – 2028 'Sport aan zet' ([2018/15838](#)) is een tienjarig uitvoeringsplan voor investeringen in sportaccommodaties gepresenteerd. Noodzakelijk is om ruimte en budget te reserveren voor voorzieningen op het gebied van sportaccommodaties rekening houdend met de autonome groei en groei vanuit de woningbouwopgave, zodat sport en bewegen beschikbaar en bereikbaar (laagdrempelig) blijft voor de (groeïende) Haarlemse bevolking.

4.3 Coalitieakkoord "duurzaam doen" ook bij sport

Een raadsvoorstel over de duurzaamheidsambities voor sportveldverlichting en bijhorende aanpak voor het (vervroegd) vervangen van conventionele sportveldverlichting naar led verlichting volgt eind eerste halfjaar 2019. Vooruitlopend hierop wordt in 2019 € 394.531 excl. btw geïnvesteerd in het vervangen van conventionele sportveldverlichting, die volledig is afgeschreven.

4.4 Economisch- financieel belang gemeente om de kredieten sportvelden niet openbaar te maken

De gemeente heeft een economisch en financieel belang (als bedoeld in artikel 10, tweede lid aanhef en onder b van de Wet openbaarheid van bestuur WOB, lid 2 b) bij het niet openbaar maken van de kredieten voorafgaand aan de gunning van de diverse werken. Ze wil daarmee het risico beperken dat externe partijen de aanneemsom toerekenen naar de beschikbaar gestelde kredieten. Het college heeft in dit verband de voorlopige geheimhouding opgelegd op bijlage B op grond van artikel 25, tweede lid van de Gemeentewet.



Deze voorlopig opgelegde geheimhouding dient door de raad in zijn eerstvolgende raadsvergadering te worden bekrachtigd op basis van artikel 25, derde lid van de Gemeentewet. De geheimhouding kan door de raad worden opgeheven na gunning.

4.5 Uitgaven investeringen gedekt

De uitgaven voor de vervangingsinvesteringen **bestaand areaal** sportvelden voor 2019 van € 1.467.327 zijn gedekt uit de jaarschijf 2019 IP posten 81.06, IP 81.28 en de stelpost programma 7 dekking niet activeren investeringen¹ < € 100.000, welke al zijn verwerkt in de programmabegroting 2019-2023.

| Investeringen bestaand areaal sportvelden | |
|---|---|
| Locatie | Soort werkzaamheden |
| Noordersportpark, HFC EDO | Vervangen kunstgras toplaag hoofdveld |
| Noordersportpark Haarlem Kennemerland | Draaien stadionveld en renovatie toplaag |
| Sportpark Nol Houtkamp Noord Schalkwijkerweg, Olympia | Vervangen kunstgras toplaag veld 3 Vervangen afgeschreven sportveldverlichting (kunstgras)veld 2 door led verlichting |
| Sportpark Vergierdeweg HC Haarlem | Vervangen afgeschreven veldverlichting veld 1 en 2 door led verlichting |
| Sportpark Vergierdeweg Korfbal Aurora | Vervangen toplaag kunstgras korfbal/hockeyveld met efficiëntere belijning voor 2 volwassen korfbalvelden, 2 jeugdkorfbalvelden en als hockeyveld. |
| Van der Aart Sportpark VVH voetbal | Renovatie toplaag grasveld Vervangen afgeschreven sportveldverlichting op trainingsveld naar led verlichting |
| Van der Aart Sportpark Onze Gezellen Softbal | Vervangen afgeschreven sportveldverlichting softbalveld door led verlichting |
| Van der Aart Sportpark Rugby Haarlem | Vervangen afgeschreven sportveldverlichting rugbyveld door led verlichting |
| Sportpark Kleverlaan Korfbal CKV Rapid en HKC | Vervangen afgeschreven sportveldverlichting korfbalvelden door led verlichting |
| Sportpark Oosten de Bruijnstraat Geel Wit | Vervangen afgeschreven sportveldverlichting wedstrijdveld en jeugdveld door led verlichting |

In de vervangingskosten zijn de kosten opgenomen voor afvoer en verwijderen van de oude kunstgrasmat inclusief invulmateriaal naar een door het bevoegd gezag erkende verwerkingsinrichting (inclusief acceptatie- en verwerkingskosten).

¹ Zie bijlagen begroting 2019-2023 pagina 25. In de nota Activabeleid is vastgelegd dat investeringen kleiner dan € 100.000 niet geactiveerd worden, maar rechtstreeks ten laste van het (exploitatie)resultaat worden gebracht. Jaarlijks een bedrag beschikbaar vanuit de stelpost vrijval kapitaallasten ter dekking van kleine investeringen sportvelden..

De uitgaven in 2019 voor investeringen **groei**areaal buitensport (totaal € 1.396.000) zijn gedekt uit de jaarschijf 2019 IP 81.30 Kadernota 2018 binnen en buitensportaccommodaties.

| Investeringen areaal uitbreiding sportvelden Groei in de Stad | |
|---|--|
| Locatie | Soort werkzaamheden |
| Noordersportpark Haarlem Kennemerland veld 2 | Ombouwen gras (training)voetbalveld naar kunstgrasveld voor wedstrijden en training |
| Sportpark Alliance'22 Egelantierslaan/Zeedistelweg | Ombouwen gras voetbalveld naar kunstgrasveld |
| Van der Aart Sportpark Multifunctioneel sportveldenproject RFC Haarlem en OG voetbal/softbal | Ombouw gras rugbyveld naar kunstgrasveld Plaatsen (LED) sportveldverlichting op voetbal/softbalgrasveld 3 van Onze gezellen |

Structureel zijn er geen negatieve budgettaire effecten. Uitsplitsing van het totaalbedrag voor het bestaand areaal en het groeiareaal sportvelden naar de aard van de werkzaamheden per sportcomplex wordt in de vertrouwelijke bijlage B ex art 25 Gemeentewet weergegeven.

4.6 Uitbreidingsinvesteringen leggen geen extra claim op de buitenruimte

Met bovenstaande investeringen wordt het bestaande veldenbestand herschikt anticiperend op de Groei van Haarlem. Er wordt geen extra ruimteclaim gelegd maar de bespelingscapaciteit wordt wel uitgebreid met ombouw van 3 velden naar kunstgras en het aanbrengen van veldverlichting. Voor toelichting van de individuele projecten wordt verwezen naar (openbare) bijlage A.

4.7 Hogere investeringskosten en onderhoudslasten met het nemen van maatregelen om verspreiding invulmateriaal tegen te gaan

Verspreiding van invulmateriaal naar de omliggende omgeving is niet wenselijk, of dit nu kurk (behandeld met chemicaliën), TPE (plastic), EPDM (kunststof) of rubbergranulaat is. Hoewel rubbergranulaat invulmateriaal niet leidt tot gevaar voor mens of dier, zorgt het wel voor milieudruk (verstoring ecosysteem in de waterbodem/ bermgrond), zoals het RIVM in haar rapport over milieukundige effecten van het gebruik van rubbergranulaat op sportvelden (juli 2018) aangeeft. Voorkomen moet worden dat het invulmateriaal in de bermen terecht komt. Extra looproosters en het plaatsen van kantplanken langs de velden zijn voorbeelden hiervan. Hiermee wordt aangesloten bij de huidige richtlijn invulling van de zorgplicht (update april 2017)²

² https://gallery.mailchimp.com/1cc322df9dec8afb376954ebd/files/baffd659-e5ed-4a0f-9fcb-acdb3a1ec9ee/Update_Zorgplichtdocument_2017_toepassing_van_rubbergranulaat_van_voertu....pdf



Vooruitlopend op het vergelijkend onderzoek (VSG) en uitkomst werkgroep Zorgplicht worden vanaf heden bij alle toplaagrenovaties van met rubbergranulaat ingevulde kunstgrasvelden *extra eenmalige investeringen* genomen om verspreiding van invulmateriaal naar omliggende omgeving van de sportvelden tegen te gaan. De eenmalige investeringskosten voor het tegengaan verspreiding invulmateriaal (kantplanken en looproosters) voor de vijf velden dit jaar (EDO hoofdveld, Olympia veld, aanleg kunstgrasvelden Alliance, Haarlemse Rugby en Haarlem Kennemerland) zijn meegenomen in kredietaanvraag binnen dit IP voorstel. Voor de overige 22 kunstgrasvelden³ gebeurt dit fasegewijs gedurende huidige coalitieperiode. De totale kosten hiervan bedragen €412.000 ex btw. De dekking hiervan wordt bekostigd uit het meerjarige IP sport jaarschijven 2020 t/m 2022. Bij het IP sportvelden 2020 (eind 2019) volgt een raadsvoorstel over de fasering van welke velden wanneer voorzien zijn van kantplanken/looproosters.

Naast deze eenmalige investeringskosten zijn er extra onderhoudswerkzaamheden vereist met de intensievere wijze van beheer kunstgrasvelden. Voor de 27 kunstgrasvelden gaat het om een raming € 104.000 per jaar (€ 3.800 per veld per jaar) op grond van kengetallen. Eind dit jaar zijn de feitelijke extra onderhoudskosten per veld inzichtelijk (op basis van de 5 kunstgrasvelden). Met beheerder SRO is overeengekomen dit jaar eerst de feitelijke extra onderhoudskosten te monitoren. In 2019 blijft het onderhoudsbudget voor sportvelden ongewijzigd. Vanaf 2020 zullen de definitieve kosten verwerkt worden in de exploitatiebijdrage.

4.8 Breder vergelijkend onderzoek naar milieukundige effecten van alle invulmateriaal

De VSG heeft in juli 2018 bij de staatssecretaris Infrastructuur & Milieu aangedrongen op een breder vergelijkend onderzoek naar de milieukundige effecten van andere soorten invulmateriaal (zie brief kenmerk [\(2018/433099\)](#)). Hierin wordt het maatschappelijk draagvlak en laagste milieubelasting meegenomen. Op deze wijze kan een eerlijke vergelijking worden gemaakt tussen alternatieve invulmateriaal en die van rubbergranulaat. Als college volgen we dit standpunt van de VSG. Daarom is gekozen om in 2019 voorlopig rubbergranulaat als invulmateriaal te continueren. Voor verdere onderbouwing van deze keuze wordt verwezen naar de memo invulmateriaal kunstgrasvelden (bijlage C). Met deze memo kan de bestuurlijke toezegging (2018/805300) over de analyse van het RIVM rapport en eventuele maatregelen voor de Haarlemse situatie worden afgedaan.

Daarnaast is behoefte aan een branche breed landelijk geldend zorgplichtdocument voor het tegengaan van verspreiding van invulmateriaal (micro plastics) met verbreding naar alle soorten invulmateriaal op kunstgrasvelden. Momenteel ligt er vanuit de Brancheorganisatie Sport en cultuurtechniek (BSNC) een dergelijke opdracht aan de werkgroep Zorgplicht voor niet alleen voetbal- maar ook andere type kunstgrasvelden.

³ Medio 2019 zijn er 27 kunstgrasvelden (24 bestaand areaal en 3 velden groeiareaal) waarvan 5 velden met huidig IP raadsvoorstel worden voorzien van maatregelen om verspreiding van invulmateriaal tegen te gaan

5. Risico's en kanttekeningen

5.1 Europese wetgeving wijzigt: vanaf 2019 einde btw voordeel op investeringen sportaccommodaties

De BTW op realisatie sportvelden is **per 1 januari 2019** een kostencomponent, waar voorheen de BTW op de realisatie van investeringen in aanleg/renovatie van sportvelden terugontvangen werd. In het voorliggende voorstel gaat het om een mogelijke btw compensatie nadeel van € 606.309,--.

Ter afdekking van dit risico wordt een uitkering aangevraagd vanuit de landelijke subsidieregeling Specifieke Uitkering Sport (SPUK-regeling). De SPUK is echter landelijk gemaximeerd tot € 152 mln. Onzeker is of de uitkering vanuit de SPUK voldoende is om het volledige BTW nadeel voor de gemeente te compenseren. Vanuit ervaringen met eerdere landelijke uitkeringsregelingen is de verwachting dat minimaal circa 80% van aangevraagd bedrag wordt gehonoreerd. Mocht de uitkering niet volledig het btw nadeel compenseren dan is er een niet gedekte kostenpost. Doet zich dat voor dan volgt er een raadsvoorstel ter dekking van dit nadeel. Dit zou kunnen betekenen dat bepaalde werken niet uitgevoerd kunnen worden of naar andere jaren worden doorgeschoven.

5.2 Stop aanlevering kunstgrasmatten bij de twee verwerkingsbedrijven vertraagt mogelijk de topplaagrenovaties

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft een onderzoek gestart naar de verwerking van kunstgras(matten) in Nederland. In Nederland zijn er twee kunstgrasverwerkingsbedrijven Vink (Barneveld) en Tuf recycling (Dongen). Beide bedrijven zijn gesloten mede in afwachting van dit onderzoek. In het onderzoek wordt gekeken naar de knelpunten en mogelijke maatregelen om de continuïteit van de verwerking van kunstgras op de lange termijn te waarborgen⁴.

Eind januari 2019 zal vanuit het ministerie meer duidelijkheid worden gegeven. Staatssecretaris heeft dat laten weten in een brief aan de gemeente Dongen waar onlangs een grote brand woedde bij het kunstgras recyclingbedrijf Tuf⁵.

Gelet hierop kunnen de kunstgrasmatten op Olympia veld 3, EDO hoofdveld en korfbalveld Aurora voorlopig niet worden afgevoerd. Verwachting is dat voor eind april 2019 (renovatie Olympia veld 3) er wel een landelijke oplossing komt voor de verwerking van de kunstgrasmatten naar een door het bevoegd gezag erkende verwerkingsbedrijf. Mocht er nog geen oplossing zijn dan worden deze topplaagrenovaties uitgesteld en zo nodig worden bij afkeuring van deze 3 velden de wedstrijden op accommodaties gespeeld waar overcapaciteit is.

⁴ <https://zembla.bnnvara.nl/nieuws/staatssecretaris-belooft-na-brand-bij-tuf-onderzoek-naar-het-kunstgras-afvalprobleem-in-nederland>

⁵ <http://brabantn.ws/gCyX>



5.3 Vervangen sportveldverlichting naar led verlichting uit het IP sport jaarschijf 2019

In het Investeringsplan 2019-2023 (IP) zijn geen structurele middelen beschikbaar voor vervangingsinvesteringen van veldverlichting. Met herschikking van de investeringsbudgetten voor bestaand areaal sportvelden is een budget vrijgemaakt voor het vervangen van in 2019 afgeschreven conventionele veldverlichting naar led sportveldverlichting. Zoals gemeld volgt eind 1^e halfjaar 2019 een voorstel over het vervangen van niet afgeschreven sportveldverlichting.

5.4 Uitgaven renovatie toplagen kunstgras voetbalvelden niet gedekt bij eventueel keuze voor andere instrooi materiaal

De kostenramingen voor topplaagrenovaties van kunstgras voetbalvelden zijn gebaseerd op rubbergranulaat als invulmateriaal. Een keuze voor ander invulmateriaal leidt mogelijk tot een voorstel voor aanvullende middelen om de kosten te dekken voor (toekomstige) topplaagrenovaties en/of aanleg van kunstgrasvelden.

6. Uitvoering

6.1 Planvoorbereiding: aanbesteding en gunning

Met het nemen van dit raadsbesluit kan tijdig worden gestart met planvoorbereiding (aanbesteding /gunning) en realisatie van de werken. Het risico op uitloop van werkzaamheden is minimaal. Enige urgentie is bij het kantelen van het stadionveld en de ombouw van veld naar kunstgras van Haarlem Kennemerland in het voorjaar (april/mei) gelet op de gebiedsontwikkelingen aldaar.

SRO Kennemerland dient na de aanbesteding gemeente Haarlem te melden aan wie is gegund en voor welke aanneemsom. SRO Kennemerland is hierbij gebonden aan het gemeentelijk inkoop en aanbestedingsbeleid van gemeente Haarlem en daarbij horende algemene voorwaarden, naast de nationale en internationale wet- en regelgeving voor inkoop en aanbesteding. Na gunning van de werken kan de raad de geheimhouding ex artikel 25 van de Gemeentewet voor de bijlage B behorend bij dit raadsvoorstel opheffen.

6.2 Communicatie gebruikers sportaccommodaties

SRO Kennemerland informeert na besluitvorming van de raad genoemde verenigingen over de uitvoering van de werkzaamheden op hun sportpark. Zij maakt met deze verenigingen afspraken over communicatie naar de leden, planning van de werkzaamheden en de oplevering.

7. Bijlagen

Met deze nota worden de volgende openbare bijlagen A, C en D en vertrouwelijke bijlage B ex. Art 25 Gemeentewet meegestuurd:

- Bijlage A: Toelichting noodzaak investeringen sportvelden jaarschijf 2019 (bestaand en groei areaal sportvelden)
- Bijlage B: Dekkingsvoorstel investeringen sportvelden jaarschijf 2019 (bestaand en groei areaal sportvelden)
- Bijlage C: Memo keuze invulmateriaal kunstgrasvelden (BAZ 2018/805300)
- Bijlage D: Vergelijkingsmatrix invulmateriaal